

**Голові спеціалізованої вченої ради
Д 64.707.03 Національного університету
цивільного захисту України, заслуженому
працівнику освіти, д. держ. упр., професору
С.М. Домбровській**

В І Д Г У К

офіційного опонента доктора наук з державного управління, професора Ульянченка Юрія Олександровича на дисертаційну роботу Трескова Андрія Вікторовича на тему: «Механізми державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України», поданої до захисту на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03 Національного університету цивільного захисту України на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Актуальність теми дослідження, її зв'язок з науковими програмами, темами.

Сучасний стан розвитку паливно-енергетичного комплексу України характеризується негативними тенденціями, які пов'язані зі зниженням обсягів виробництва первинної енергії за видами, високим рівнем залежності країни від викопних (в тому числі імпорتنих) енергоресурсів, недостатнім рівнем забезпечення національної енергетичної безпеки.

Все це окреслює стратегічні орієнтири подальшого розвитку паливно-енергетичного комплексу України, а саме в галузях видобутку, переробки викопних видів палива, виробництва, трансформації, постачання і споживання енергії, а головною метою має стати задоволення потреб суспільства в паливно-енергетичних ресурсах у технічно надійний та безпечний, економічно ефективний та екологічно прийнятний спосіб для гарантування національної безпеки країни.

Все це зумовлює потребу у формуванні нової енергетичної політики України, в тому числі шляхом підвищення ефективності та результативності відповідних механізмів державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу, що й обумовлює актуальність дисертаційного дослідження Трескова А.В., постановку мети роботи, завдань для її реалізації, формулювання наукової новизни та відповідних висновків.

Актуальність теми дисертаційного дослідження Трескова А.В. також підтверджується тим фактом, що роботу виконано в навчально-науково-виробничому центрі Національного університету цивільного захисту України в межах науково-дослідної роботи на тему: «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства» (ДР № 0118U001007). Внесок дисертанта полягає в обґрунтуванні концептуальних підходів та визначені напрямів удосконалення механізмів державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України в сучасних умовах.

Ступінь обґрунтованості та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Визначена автором мета дослідження зумовила структуру дисертаційної роботи, вибір загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Об'єкт та предмет дослідження сформульовані коректно та узгоджені з метою і завданнями наукового дослідження.

Здобувачем у вступі надано загальну характеристику роботи, обґрунтовано актуальність теми дисертації, зазначено її зв'язок з науковими дослідженнями Національного університету цивільного захисту України, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, представлено наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, наведено дані щодо їх впровадження та апробації.

У першому розділі «Теоретичні основи державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу» дисертант розглянув сучасний

стан наукових досліджень щодо сутності державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу, виокремив та розкрив зміст механізмів державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу, виявив особливості державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу в зарубіжних країнах.

У другому розділі дисертації «Сучасний стан та результативність механізмів державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України» здобувачем проаналізовано сучасний стан розвитку паливно-енергетичного комплексу України, визначено результативність механізмів державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу, виявлено проблеми та суперечності розвитку паливно-енергетичного комплексу України.

Дисертант у третьому розділі роботи: «Напрями удосконалення державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України» обґрунтував концептуальні засади стратегії державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України, окреслив шляхи трансформації державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу в умовах європейської інтеграції України та глобальних викликів, визначив напрями удосконалення механізмів державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і розробці практично-прикладних рекомендацій щодо напрямів удосконалення механізмів державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України.

На особливу увагу заслуговують наступні пункти наукової новизни, які сформульовані здобувачем:

- обґрунтовано шляхи трансформації державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу в умовах європейської інтеграції України, що полягають у необхідності узгодження безпекової, соціально-

економічної, бюджетно-фінансової, експортно-імпортової, екологічної та інших його складових з Угодою про асоціацію між Україною та ЄС в контексті необхідності всебічної інтеграції паливно-енергетичного комплексу в спільний європейський енергетичний ринок з урахуванням національних інтересів та забезпечення національної енергетичної безпеки (п. 3.2 дисертаційного дослідження);

– обґрунтовано можливості застосування механізмів державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України через використання логіко-аналогової моделі, в основу якої покладено критерій оптимальності за Парето, відповідно до якого слід узгодити пріоритети, виклики, потреби, можливості, євроінтеграційні перспективи розвитку всіх галузей та секторів ПЕК; за цим вказаним критерієм, оптимальним буде той напрям державного регулювання, реалізація якого, принаймні, не шкодить інтересам жодної з галузей та секторів паливно-енергетичного комплексу, а саме: електроенергетики, ядерної енергетики, вугільної промисловості, газового сектору, нафтового сектору, відновлюваної енергетики тощо (п. 3.3 дисертаційної роботи);

– узагальнено загальносвітові тенденції та систематизовано концептуальні підходи щодо особливостей функціонування механізмів державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу в країнах світу (декарбонізація, децентралізація, запровадження принципів ESG (Environment Social Governance), цифровізація енергетики та її перехід до кліматично нейтральної; формування енергетичних кластерів; інтеграція у глобальну енергетичну систему; впровадження системи гарантії походження енергії з відновлюваних джерел; створення резервного (стабілізаційного) фонду нафти та нафтопродуктів тощо), що дозволило здобувачеві виявити методичні підходи та розробити практичні рекомендації щодо їх адаптації до існуючих національних умов з метою удосконалення існуючих механізмів державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України (п. 1.3 дисертації).

Наукова новизна одержаних результатів дослідження свідчить, що дисертаційна робота базується на системному комплексному підході щодо досліджуваної теми і має певний внесок у теорію та практику державного управління у питаннях вирішення існуючих проблем та суперечностей державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату, ідентичність основних положень дисертаційної роботи й автореферату.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Робота містить 27 рисунків, 5 таблиць, 4 додатки. Список використаних джерел налічує 222 найменування.

Автореферат дисертації достатньо повно відображає основні результати та висновки проведеного наукового дослідження.

Порівняння тексту автореферату з текстом дисертації дозволяє дійти висновку про ідентичність основних положень дисертаційного дослідження та матеріалу, викладеного в авторефераті. Він не містить інформації, яка відсутня в дисертації.

Оцінка повноти викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях.

Публікації Трескова А.В. достатньо повно відображають зміст дисертаційної роботи та отримані висновки.

Основні положення і результати дослідження висвітлено в 9 публікаціях, в тому числі: 5 статтях у наукових фахових виданнях з державного управління, 1 статті в іноземному виданні, 3 тезах конференцій. Загальний обсяг публікацій, що належать особисто здобувачу, становить 2,7 авт. арк. Опубліковані праці в цілому відповідають існуючим стандартам та встановленим вимогам щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління.

Практичне значення дисертаційної роботи.

Практичне значення отриманих результатів дисертаційного дослідження Трескова А.В. підтверджується довідками про їх впровадження у діяльність:

– Департаменту житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу Харківської обласної державної адміністрації в межах забезпечення сталого розвитку паливно-енергетичного комплексу регіону на інноваційній основі та його адаптації до стандартів Європейського Союзу (довідка № 04/197 від 22.01.2021 р.).

– Зіньківської районної державної адміністрації Полтавської області в межах виконання «Програми соціально-економічного та культурного розвитку Зіньківського району на 2020 рік» (довідка № 01-36/164 від 13.10.2020 р.).

– Валківської районної державної адміністрації Харківської області в межах виконання «Програми економічного і соціального розвитку Валківського району на 2020 рік» (довідка № 01-40/22 від 12.01.2021 р.).

– Національного університету цивільного захисту України за програмою підготовки магістрів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» при викладанні навчальних дисциплін «Державна політика: аналіз та механізми впровадження» та «Публічне управління та адміністрування в економічній сфері» (акт № 22 від 17.11.2020 р.).

Крім того, підготовлені дисертантом пропозиції можуть бути використані суб'єктами законодавчої ініціативи, органами виконавчої влади, вченими та викладачами наукових та навчальних закладів. Застосування в практичній діяльності наукових положень дисертації сприятиме підвищенню ефективності та результативності державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності.

Дисертація Трескова А.В. на тему: «Механізми державного

регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України», відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління (затвердженого постановою президії ВАК України від 14.12.2006 р. №46-06/11), а саме наступним пунктам паспорта спеціальності:

- цілі, завдання, функції держави, стратегії її розвитку, як чинники формування та функціонування механізмів державного управління;
- державне регулювання розвитку країни, регіону, галузі; програми та механізми їх реалізації;
- результативність та ефективність функціонування суб'єктів та механізмів державного управління;
- механізми державного регулювання окремих галузей і сфер суспільного життя та їх удосконалення.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.

Дисертаційне дослідження Трескова А.В. на тему: «Механізми державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України» виконане на достатньо високому науковому рівні, але мають місце окремі дискусійні положення, зауваження та побажання.

1. В дисертаційній роботі (стор. 14) та в авторефераті (стор. 1-2) серед вчених, які займалися дослідженнями наукової проблематики державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу, а також теоретичними та практичними питаннями забезпечення національної енергетичної безпеки, здобувач, на жаль, не наводить прізвищ зарубіжних вчених, хоча досить ґрунтовно вивчає зарубіжний досвід державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу у підрозділі 1.3. дисертації.

2. На рисунку 1.3. «Механізми державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу (ПЕК)» дисертант наводить інструменти правового механізму державного регулювання, а саме: Конституція та закони України; нормативно-правові акти: Верховної Ради, Президента, Кабміну,

міністерств і відомств. Доцільно було б навести не загальні, а конкретні законодавчі та нормативно-правові акти правового механізму державного регулювання, які мають безпосереднє відношення до розвитку паливно-енергетичного комплексу України.

3. У підрозділі 1.2. дисертаційної роботи «Сутність і зміст механізмів державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу» здобувач обґрунтовує функціонування відповідних механізмів державного регулювання: правового, економічного, адміністративного, інформаційного. Однак в проведеному дослідженні недостатньо аргументації та теоретико-методичного обґрунтування дисертанта з приводу того, чому пропонується розглядати саме ці, та лише ці механізми державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу.

4. На рисунку 1.3 дисертаційної роботи та рисунку 1 автореферату «Механізми державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу (ПЕК)» здобувачу доцільно було б конкретизувати, що він відносить до суб'єктів та об'єктів державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу, що дозволило б краще зрозуміти особливості суб'єкт-об'єктних відносин та детальніше розкрити сутність процесу державного регулювання у зазначеній сфері.

5. У списку використаних джерел здобувач слушно зазначає перелік власних публікацій за результатами проведеного дисертаційного дослідження. Однак для розуміння того, які саме публікації автора знайшли відображення у відповідних розділах роботи, доцільно було б після першого, другого та третього розділів дисертації зазначати ті наукові праці (за відповідним номером в списку використаних джерел), які використано дисертантом при підготовці окремих частин дослідження.

Разом з тим, вказані зауваження та побажання не знижують загальної науково-практичної цінності дисертаційної роботи і не впливають на її позитивну оцінку.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Трескова А.В. на тему: «Механізми державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України» виконана на належному теоретико-методичному рівні, має практичну цінність, є завершеною науковою працею, в якій отримані науково-обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне науково-прикладне завдання, що полягає в обґрунтуванні напрямів удосконалення механізмів державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України. Автором сформульовані важливі положення, що доповнюють існуючі науково-теоретичні засади державної регуляторної політики в енергетичній сфері та є значущими для науки державного управління.

За актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю та практичною цінністю здобутих результатів дисертаційна робота на тему: «Механізми державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу України» відповідає вимогам пп.11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», а її автор, Тресков Андрій Вікторович, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

**професор кафедри економічної політики та менеджменту
Харківського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного
управління при Президенті України
доктор наук з державного
управління, професор**

Ю. О. Ульянченко

Підпис засвідчую:

**директор Харківського регіонального інституту
державного управління Національної академії
державного управління
при Президенті України,
д.соц.н., проф.,
заслужений працівник освіти України**

Л.О. Бєлова